

ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԱԿԱՆ VI ԸՆԹԵՐՑՈՒՄՆԵՐԸ

Դեղեցիկ ավանդույթ են դարձել ամեն տարի, Հովհաննես Թումանյանի ծննդյան տարելիցի օրը, ՀՍՍՀ ԳԱ Մ. Աբեղյանի անվան դրականության ինստիտուտի և բանաստեղծի թանգարանի համագործակցությամբ կազմակերպվող թումանյանական ընթերցումները:

1979 թ. փետրվարի 19-ին, բանաստեղծի ծննդյան 110-ամյակի կապակցությամբ, մայրաքաղաքի դիտական հասարակայնությունը և Թումանյանի արվեստի երկրպագուները հավաքվել էին բանաստեղծի տուն-թանգարանում՝ ներկա լինելու թումանյանական վեցերորդ ընթերցումներին:

Բացման խոսքով հանդես եկավ բանասիրական գիտությունների դոկտոր Լ. Հախվերդյանը: Թումանյանի մասին չիք միտք ասաց բանաստեղծ Վահագն Դավթյանը:

«Թումանյանն այն բանաստեղծներից է, — ասաց նա. — որոնցից ամեն քաղաքակիրթ ժողովուրդ միայն մեկն է ունենում:

Դալիս է նա, ժառանգում իր ժողովրդի ամբողջ կենսափիլիսոփայությունը, էսոսը, առասպելը, լեգենդը, երգը, հեքիաթը, այն ամենը, ինչ եղել է իրենից առաջ, նրա վրա դնում իր վիթխարի անհատականության կնիքը և դառնում իր ժողովրդի ոգին, դառնում անհասանելի, անկրկնելի, դառնում միակ...

Աչդպես են Դյոթեն, Պուշկինը, Բարոնը, Միցկևիչը, այդպես է Թումանյանը...»:

«Հովհ. Թումանյանը և 1910-ական թվականների գրական քննադատությունը» թեմայով զեկուցեց ՀՍՍՀ ԳԱ թղթակից անդամ Է. Ջրբալյանը*:

Բանասիրական գիտությունների դոկտոր Խ. Գյուլնազարյանի զեկուցումը՝ «Տարբերակից մինչև բնագիր», տեքստաբանական մի ինքնատիպ հետազոտություն էր՝ նվիրված Թումանյանի բանաստեղծությունների ստեղծագործական պատմությանը: Զեկուցողը նշեց, որ Թումանյանի անպատասխան բանաստեղծություններից հաճախ ստացվում է այն տպավորությունը, թե, իբր, բանաստեղծն առհասարակ «հեշտ» է գրել, առանց տառապանքի, բայց, որքան էլ դարձանայի թվա, խստապահանջ զեղազետը մեծ ճիգ ու ջանք է դրել յուրաքանչյուր տողի, յուրաքանչյուր բառի վրա, քննադատաբար մոտեցել իր ստեղծագործություններին, շատ անգամ կրճատելով և դուրս թողնելով ոչ միայն բանաստեղծական տողեր, այլև ամբողջական տներ:

«Անծանոթ էջեր Թումանյանի հասարակական գործունեությունից» զեկուցումով հանդես եկավ բանասիրական գիտությունների թեկնածու Լ. Կարապետյանը: Հենվելով Թումանյանի անտիպ նամակների վրա՝ զեկուցողը ներկայացրեց մեծ գրողի և հումանիստի կյանքի ու գործի մի քանի անծանոթ դրվագներ:

Ա. Մ. ՎԱՐԴԱՆՅԱՆ

«ԿՈՎԿԱՍՅԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ԱՇԽԱՐՀԸ ԵՎ ԲՅՈՒՋԱՆԳԻԱՆ»

Գիտական նստաշրջան

Փետրվարի 27—28-ը նրբանում տեղի ունեցավ ՀՍՍՀ ԳԱ արևելագիտության ինստիտուտի կազմակերպած «Կովկասյան մշակութային աշխարհը և Բյուզանդիան» գիտական նստաշրջանը՝ նվիրված վրաց մատենագրության խոշորագույն պատմաբան, արևելագետ, ակադեմիկոս Կ. Ս. Կեկելիձեի ծննդյան 100-ամյակին:

ՀՍՍՀ ԳԱ թղթակից անդամ Գ. Խ. Սարգսյանը բացման խոսքում արժեքավորեց ակադ. Կ. Ս. Կեկելիձեի նշանակալի ավանդը հայրենական արևելագիտության ասպարեզում: Վրաստանի և հարևան երկրների միջնադարյան մատենագրություններին քաջատեղյակ և անխոնջ հետազոտողը բազմիցս անդրադարձել է Անդրկովկասի ժողովուրդների պատմամշակութային առնչություններին, շարունակելով և նոր աստիճանի բարձրացնելով Ն. Մառի հիմնադրած հայ-վրացական բանասիրությունը:

«Կ. Ս. Կեկելիձեն և բյուզանդա-վրացական

մատենագրական փոխհարաբերությունների հարցերը» թեմայով զեկուցեց Է. Գ. Խիմբիրիձեն (Թբիլիսի): Նա բնութագրեց գիտնականի կատարած մեծ աշխատանքը միջնադարում հունարենից վրացերեն թարգմանված երկերի ուսումնասիրության և հրատարակման գործում, ինչպես նաև արժեքավորեց երախտավորի ավանդը վրացերենից հունարեն թարգմանված Բարադամի վարքի հետադոտման բնագավառում: «Կ. Ս. Կեկելիձեն իբրև վրաց գրականության խոշորագույն հետազոտող» զեկուցման մեջ Լ. Վ. Մենաքեևն (Թբիլիսի) նշեց, որ չկա վրաց մատենագրության պատմությանը վերաբերող որեէ խնդիր, որին անդրադարձած չլինի Կ. Ս. Կեկելիձեն: Նրա «Վրաց մատենագրության պատմություն» (երկու մեծագիր հատոր) և «Երվագ-

* Զեկուցումը տպագրվում է մեր հանդեսի այս համարում: